

L'arquitecte Ignasi Serra Goday (1917-1991)

JORDI BONET I ARMENGOL

La personalitat de l'acadèmic Ignasi Serra Goday recentment traspassat aquest 29 de juliol d'enguany, doctor arquitecte i pintor notable, la fa indestruïble de l'entrega, entusiasme i qualitat amb que fou capaç d'abastar i dominar les tècniques d'ambdues belles arts —l'arquitectura i la pintura— com si es tractés d'una figura del Renaixement.

Amb el títol del 20 d'agost del 1949 —haviem per tant coincidit a la vella Escola d'Arquitectura, situada a la darrera planta del noble edifici de la Universitat de Barcelona— la gent del seu curs havien viscut tota la tragèdia de la guerra civil, que els havia atrapat en plena joventut. En aquest context, possiblement va ajudar-lo per superar aquest traume, la passió pel dibuix que el féu ben aviat destacar com a excellent coneixedor de la tècnica de la ploma, aconseguint als 22 anys d'ésser citat entre els millors dibuixants, a l'Exposició Nacional de Belles Arts de Madrid, on exposava. No es extrany doncs, que l'any 1943 obtingués el Ier. Premi a l'Exposició d'estudiants d'arquitectura, o la màxima distinció en l'exposició del retrat actual, organitzada per l'Ateneu Barcelonès en el Reial Cercle Artístic, el 1952.

Fou a través de la seva vinculació amb Itàlia, on tan sovint aniria, iniciada a partir del viatge d'estudis de final de carrera dels alumnes de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona a l'estiu del 1948, que l'admiració pels grans mestres del «quattro-cento» va atreure'l, per alternar els treballs propis de la seva professió d'arquitecte, amb l'estudi i la

pràctica de la pintura al fresc, que ha constituït una de les facetes de la seva tasca artística que més pot valorar-se.

Des del 1956 arquitecte Municipal de Sant Feliu de Llobregat, i poc més tard (1958) de Barcelona, dedicà dona part del temps que aquesta tasca no li ocupava, a la lectura i a l'estudi de tot el que podia acostar-lo a la contemplació i a l'estima del Patrimoni Artístic, i això el portà a un compromís cada vegada més aferrissat en favor de la seva promoció i defensa. Així, també afegí a l'arquitectura que practicava amb resultats ben positius, el desig de poder oferir una obra pictòrica a través del fresc, que li donaria íntima satisfacció, a més d'una obra feta ben notable.

La tasca a Sant Feliu de Llobregat, on actuà amb encert com a urbanista —l'any 1961 obtingué el diploma corresponent— en la redacció dels plans parcials de la zona de gran indústria i can Falguera, destacà en la plaça de l'Església i els edificis de la Caixa d'Estalvis provincial, la rectoria i Vivendes del Congrés, Caixa d'Estalvis del Penedès a més d'instal·lacions industrials i xalets, que s'allargà fins el 1972.

El 1970, havent obtingut per Concurs el lloc d'arquitecte Cap de Servei, la seva tasca a l'Ajuntament de Barcelona s'anà concretant en el Patrimoni Artístic.

No en va havia intervingut en obres municipals que demanaven una alta sensibilitat artística, no sempre present en el funcionariat i que va permetre que la seva intervenció des del Museu Clarà, amb l'ampliació de l'estudi de l'escultor, a la realització del cos central de la façana posterior del palauet Albéniz a Montjuïc, amb la decoració del menjador i altres detalls, li permetés especialitzar-se en obres de compromís que potser a més de realitzar-se sovint en un poc gratificant anonimat, necessitaven però, d'un esperit i d'una tècnica ben poc comú.

L'obra com a dibuixant i sobretot l'obra pictòrica és ben important.

En els seus dibuixos s'hi mostra tot el ventall del que li interessava, des dels estudis de figura amb detalls de tècnica depurada, que li servien per als frescos que pensava realitzar, fins als dels monuments i de les obres artístiques dels grans mestres que amb gust es complaïa en deixar reproduïdes sobre el paper, el paisatge urbà de les ciutats italianes que admirava. Molts d'aquests dibuixos foren reproduïts en revistes i publicacions del país i l'estranger, especialment a «Cristiandad».

L'any 1956 realitzà el primer dels seus murals a la Capella del SS. a l'església parroquial del Gavà. La restauració i decoració de la Capella dels esportistes de la Col·legiata de Santa Anna de Barcelona, per la que rebé la «medalla del mèrit esportiu» de la Diputació de Barcelona, és del 1964.

Allí però on pogué manifestar el seu art amb temàtica extensa i superfícies amples, fou en la primitiva església parroquial de l'Alegria de Tiana. En un conjunt de 7 murals hi exposa les alegries de la mare de Déu. Fou una tasca llarga que enllestí el 3 de Juny de 1973. Nou escenes a encaixar dins l'espai de l'absis pentagonal presidides per l'Assumpció i la Coronació de Maria, que flanquejen a cada costat l'Anunciació i l'aparició del Crist ressuscitat a la seva Mare, i els temes de l'Adoració dels Reis i dels pastors a la dreta amb escenes de la Visitació i el retrobament de l'Infant Jesús al Temple a l'esquerra. Les figures dels profetes Isaïes i David, i dels evangelistes Marc i Mateu també hi són. Serra Goday, posà tots els sentits en l'execució d'aquests murals que només mereixen elogis. En un article publicat a «Cristiandad» explica, amb la satisfacció d'haver aconseguit una obra d'acord amb els seus sentiments, el repte i el resultat al costat d'uns mots encoratjadors en favor de la pintura al fresc i la seva tècnica.

El 1979 realitzà el fresc del claustre de la Cartoixa de Montalegre. Sant Bru i Santa Maria, flanquejen la figura de Crist, entre les voltes d'obra vista que configuren l'austeritat d'aquell conjunt arquitectònic tan poc conegut.

Encara cal mencionar els atlants del Reial Cercle Artístic en representació de les Arts.

El profund coneixement del que és i representa la pintura al fresc, era conseqüència d'una visió de l'Art, ben fonamentat en el treball constant i en el domini de les tècniques artesanals que ens han fet perdurables les obres dels grans mestres. No és estrany que al final de l'article referit, escrivís: «Quan hom pensa en els segles amb que amb una mica de sort pot tenir la vida d'aquestes pintures, llavors aquella norma de l'art actual: "el màxim d'intensitat i el mínim esforç", no té cap sentit».

La seva dedicació com arquitecte fou principalment orientada al Patrimoni Artístic. Projectes i obres de restauració de Monuments o intervencions en els Museus, a part d'edificis d'habitatges.

Ha treballat a les Drassanes, en els palaus del carrer de Montcada, en el del baró de Castellet, el del marquès de Lió i en el palau Nadal. Al Palau de la Virreina, en el Museu d'Art Modern de la Ciutadella, en el Poble espanyol, en el Tinell, a les excavacions del subsòl de la Catedral, en el baptisteri paleocristià, en el pati de l'Acadèmia de bones lletres, etc.

També a les instal·lacions del sector d'art romànic del Museu d'Art de Catalunya a Montjuïc i en el Museu Etnològic.

No és estrany doncs, que s'el cridés l'any 1969 a la remodelació del poble àrab de Medina de Monestir, per encàrrec del President de Tunísia, on collaborà amb els arquitectes Lozoya i Ros de Ramis.

El 1962, va actuar de Secretari de la Comissió de treball per la revisió del catàleg monumental de Barcelona, i més tard el 1970, com a cap del servei de protecció del patrimoni artístic-ambiental, on s'esforçà en protegir els edificis i els ambients d'interès per la Ciutat.

Totes aquestes tasques, les alternava amb conferències sobre l'art català i l'arquitectura de Barcelona que tan bé coneixia, en col·laboracions com a redactor de «Quaderns d'Arquitectura» i en la tasca meritòria de President dels Amics dels Museus de Catalunya, animant activitats, cridant a conferenciants il·lustres, unint voluntats amb una manera de fer callada i eficaç, que obtenia resultats positius vençant dificultats i oposicions.

L'any 1975, fou cridat a ser acadèmic. El seu discurs sobre «Meditació barcelonina de l'últim quart de segle» meresqué aquestes paraules del P. Miquel Batllori, SJ. «la gran admiració que ha suscitat en mi la lectura del seu bell i significatiu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi. I em fa créixer la simpatia, la circumstància que V. s'hagi mantingut al marge de les cridòries inútils de la nostra "cultureta" —és allò de Torras i Bages: el bé no fa soroll, i el soroll no fa bé—».

La seva tasca a l'Acadèmia s'incrementà quan li fou encomanada la difícil presidència adjunta de la Institució, per tal d'ajudar a Frederic Marés que sobrepassava els 90 anys. Una tasca que exigia tacte i humilitat, coses ben poc corrents. L'exposició sobre l'escultura del XIX realitzada en aquesta casa, les conferències que coordinà, anaven sempre acompanyades d'una dedicació personal per cada una de les personalitats forasteres que venien, com si també els mots de Cervantes d'elogi de la nostra Ciutat li exigissin l'esforç personal, acollidor en favor dels hostes.

El Govern Italià li concedí el 1988 la medalla al mèrit artístic per la seva dedicació en divulgar l'art italià al nostre país. També fou distingit com a President d'honor d'Amics dels Museus de Catalunya.

A partir del 1971, havia adquirit un vell casal gòtic tardà a Sant Feliu Sasserra. Poc a poc en féu el seu lloc de repòs. Allí, acompanyat de la seva esposa Maria Teresa de Balanzó, acollia als amics, tot fent-ne un espai de meditació i estudi. Havia restaurat amb cura i apassionament uns arcs i uns finestrals, unes parets i uns espais que jo mateix havia vist ben deteriorats condemnats a l'abandó i la ruïna. Fins en aquests detalls, cal veure el seu amor pel Patrimoni. La seva salut havia minvat. Una operació d'úlcera d'estómac va superar-la i així va preparar tots els estudis per emprendre una decoració mural molt important que estava a punt per començar-ne els treballs a les bastides,

per la Parròquia de Sant Feliu Sasserra i la Capella del SS. de la Concepció de Barcelona. Al costat d'això vetllava els detalls d'un Sant Jordi, amb Capadocia i la basílica veneciana de San Giorgio Maggiore a cada costat, que volia oferir a l'Acadèmia, volia millorar un dit del que no n'estava satisfet. Quedarà sense retocar, com a penyora d'estima per la nostra Institució.

Una afecció coronària féu deixar-li aquell lloc estimat on ja no tornaria. En poques hores ens deixà. Ben aprop de les seves pintures de l'Església de l'Alegria de Tiana, ara reposa. Al cel sia.

Barcelona, 20 novembre de 1991.

Llegida en sessió necrològica el dia 20/11/91
a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts
de Sant Jordi.